

PM 2013:104 RVI (Dnr 301-453/2013)

Marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn (DS 2013:12)

Remiss från Utrikesdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Som svar på remissen ”Marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn (Ds 2013:12)” hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Per Ankersjö anför följande.

Ärendet

I departementspromemorian Marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn, Ds 2013:12, föreslås en ny lag om bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn samt en ny förordning med regler avseende marknadskontroll och annan närliggande tillsyn.

Förslaget innebär att regeringen får meddela föreskrifter till kommun, att i sådan verksamhet som bedrivs för att kontrollera varor, har skyldighet att:

- informera den Europeiska kommissionen om kommunen vidtar en åtgärd som rör den fria rörligheten för varor
- bidra med underlag för utarbetande av program för marknadskontroll samt
- bidra med information till allmänna informationssystem samt till de myndigheter som regeringen bestämmer för att myndigheterna ska kunna fullgöra sina skyldigheter som kontaktpunkter.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och miljöförvaltningen för kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret anser att det är positivt att gällande svenska bestämmelser samlas i en enda förordning eftersom det ökar tydligheten i regelverket.

Miljöförvaltningen konstaterar att miljö- och hälsoskyddsnämnden i egenskap av tillsynsmyndighet redan idag omfattas av regelverket rörande marknadskontroll och är positiv till att gällande svenska bestämmelser samlas i en enda förordning. Förvaltningen tillstyrker förslaget under förutsättning att de nya bestämmelserna inte medför en ytterligare, omotiverad, administrativ börda för kommunerna än enligt nu gällande regelverk.

Mina synpunkter

Staden bedriver i dagsläget tillsyn genom miljö- och hälsoskyddsnämnden som omfattas av regelverket för marknadskontroll. Jag är därför positiv till förslaget att gällande svenska bestämmelser koncentreras till en enda förordning och att vilka myndigheter som bedriver marknadskontroll tydligt ska anges eftersom det ökar tydligheten och rättssäkerheten i regelverket.

Konsekvenserna av de föreslagna bestämmelserna som riktar sig mot kommunala marknadskontrollmyndigheter konstateras av stadsledningskontoret och miljöförvaltningen främst vara av administrativ karaktär. Eftersom föreliggande departementspromemoria emellertid innefattar ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter på området vill jag dock i sammanhanget påpeka vikten av att staden inte åläggs ytterligare administrativa bördor som inte är nödvändiga för att uppfylla gemenskapskraven.

I övrigt tillstyrker jag med hänvisning till stadsledningskontorets och miljöförvaltningens respektive tjänsteutlåtanden förslaget i departementspromemorian.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn (Ds 2013:12)” hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 5 juni 2013

Per Ankersjö

Bilagor

Departementspromemoria om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn (DS 2013:12)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Det antecknades till förteckningen att Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

Kommunstyrelsen

Det antecknades till protokollet att Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

ÄRENDET

I departementspromemorian Marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn, Ds 2013:12, föreslås en ny lag om bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn samt en ny förordning med regler avseende marknadskontroll och annan närliggande tillsyn.

Syftet med de föreslagna reglerna är i huvudsak att skapa en mer enhetlig och sammanhållen reglering av sektorsövergripande regler som är tillämpliga vid kontroll av varor. De bakomliggande EU-rättsakternas övergripande syfte är att produkter på den inre marknaden ska uppfylla krav som tillgodoser skydd för allmänna intressen som hälsa och säkerhet samtidigt som det ska säkerställas att varors fria rörlighet på den inre marknaden inte begränsas mer än vad som är tillåtet enligt unionsrätten.

Kommunernas miljö- och hälsoskyddsnämnder eller motsvarande bedriver marknadskontroll i egenskap av tillsynsmyndighet enligt bl.a. miljöbalken och livsmedelslagen. Den kommunala marknadskontrollen avser livsmedel, jordbruksprodukter, kemikalier och kosmetiska och hygieniska produkter men även solarier. Kommunen omfattas därför av de i medlemsstaterna direkt tillämpliga EU-förordningarna avseende marknadskontroll. Förslaget till ny lag och förordning syftar till att säkerställa att Sverige uppfyller gemenskapens krav på organisation och funktion med avseende på marknadskontrollen.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och miljöförvaltningen för kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 april 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser positivt på att gällande svenska bestämmelser samlas i en enda förordning eftersom det ökar tydligheten i regelverket. Vad gäller utformning av reglering på området är det viktigt att den grundläggande principen om att åligganden för kommuner ska framgå i lag värnas.

Det är också bra att det i svenska bestämmelser uttryckligen anges vilka myndigheter som bedriver marknadskontroll och som därmed utgör behöriga myndigheter enligt EU-bestämmelserna. Det ökar tydligheten men även rättsäkerheten eftersom EU-bestämmelserna ger den behöriga myndigheten rätt att vidta förhållandevis långtgående åtgärder mot den ekonomiska aktören. Det handlar t.ex. om rätt till dokumentation, tillträde till lokaler, tillgång till provexemplar av produkter, rätt att förstöra produkter samt rätt att besluta om förbud.

Den informationsplikt för kommunala marknadskontrollmyndigheter som införs genom förslaget till ny förordning är primärt en följd av krav i EU-förordningarna inom området. I den nu gällande förordning (2009:52) om kontaktpunkt och informationsförfaranden angående tillämpning av ömsesidigt erkännande av tekniska regler för produkter finns redan föreskrivet plikt för kommunala marknadskontrollmyndigheter att lämna information om åtgärder till den samordnande myndigheten.

Konsekvenserna av de föreslagna bestämmelserna som riktar sig mot kommunala marknadskontrollmyndigheter konstateras främst vara av administrativ karaktär och förändrar

därmed inte rollen som marknadskontrollmyndighet. De föreslagna bestämmelsernas effekter på kostnaderna för kommunen torde därför vara marginella.

Stadsledningskontoret föreslår att remissen ” Departementspromemorian Marknadskontroll av varor och tjänster” (Ds 2013:12) anses besvarad med vad som sägs i detta tjänsteutlåtande.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 15 april 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Marknadskontroll i Sverige

Marknadskontrollen i Sverige är decentraliserad och är sektoriellt fördelad på ca 20 statliga myndigheter. Jordbruksverket har huvudansvaret för kontrollen av jordbruksprodukter och djurskydd i samarbete med länsstyrelsen och kommuner. Kemikalieinspektionen kontrollerar kemiska produkter, bekämpningsmedel och varor hos primärleverantörer. Visst tillsynsansvar delas med kommunerna. Livsmedelsverket delar tillsynsansvaret med kommunerna. Krav på livsmedel är reglerat på EU-nivå men de sektorsövergripande reglerna om marknadskontroll i förordning (EG) nr 765/2008 är inte tillämpliga på livsmedel, sannolikt för att det finns bestämmelser med samma syfte i EU-förordningarna om livsmedel. Naturvårdsverket utövar tillsyn över producentansvar för elektriska och elektroniska produkter enligt WEEE-direktivet och enligt ett EU-direktiv om batterier och ackumulatorer. Verket bedriver även tillsyn över förpackningar.

Kommunernas miljö- och hälsoskyddsnämnder eller motsvarande bedriver marknadskontroll i egenskap av tillsynsmyndighet enligt bl.a. miljöbalken och livsmedelslagen. Den kommunala marknadskontrollen avser livsmedel, jordbruksprodukter, kemikalier och kosmetiska och hygieniska produkter men även solarier. Nämnden omfattas därför av de i medlemsstaterna direkt tillämpliga EU-förordningarna avseende marknadskontroll. Förslaget till ny lag och förordning syftar till att säkerställa att Sverige uppfyller gemenskapens krav på organisation och funktion med avseende på marknadskontrollen.

Regelverket

I *förordning (EG) nr 765/2008* uppställs ramarna för marknadskontrollen av produkter i syfte att säkerställa att dessa uppfyller krav som tillgodoser en hög skyddsnivå för bl.a. allmänna intressen som hälsa och säkerhet i allmänhet, konsumentskydd, miljöskydd och säkerhet. Förordningen innehåller även en ram för kontroll av produkter från tredjeländer.

I förordningen uppställs krav på hur marknadskontrollen ska utföras och organiseras samt medlemsstaternas informationsskyldighet gentemot både allmänheten och Kommissionen. I förordningen finns bestämmelser om marknadskontrollåtgärder med avseende på produkter som omfattas av harmoniserad gemenskapslagstiftning och som ska tillämpas direkt av marknadskontrollerande myndigheter. Åtgärderna ska riktas mot ekonomiska aktörer, med vilket avses tillverkaren, importören, tillverkarens representant och distributör. Med distributör avses varje fysisk eller juridisk person som i leveranskedjan utöver tillverkaren eller importören tillhandahåller en produkt på marknaden. Med tillhandahållande på marknaden avses varje leverans av en produkt för distribution, förbrukning eller användning på gemenskapsmarknaden i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller gratis.

I dagsläget finns harmoniserade regler i både direktiv och förordningar för ett stort antal produktområden, bl.a. läkemedel, kosmetika, telekomutrustning, fordon, maskiner, kemikalier och leksaker. När reglerna väl är harmoniserade är medlemsstaterna förhindrade att besluta om regler inom samma område. De harmoniserade reglerna kan förekomma antingen i direktiv som detaljerade tekniska krav på produkters egenskaper eller i förordningar med mer allmänt hållna grundläggande krav där de tekniska kraven istället finns i standarder som på

Kommissionens uppdrag har utarbetats av de europeiska standardiseringsorganisationerna. Standarderna är frivilliga att tillämpa men en produkt som uppfyller en standard förutsätts även uppfylla rättsakternas krav. Systemet för kontroll av produkter som utformats utifrån standarder bygger på att det är tillverkarens ansvar att en produkt som släpps ut på marknaden uppfyller kraven och är provad och korrekt märkt. Tillverkarens ansvar manifesteras genom att denne CE-märker produkten och utfärdar ett intyg kallat EU-försäkran om överensstämmelse. Marknadskontrollen sker i efterhand, när produkterna släppts ut på marknaden.

När det gäller det icke harmoniserade området tillämpas principen om ömsesidigt erkännande som vuxit fram genom EU-domstolens praxis (se t.ex. mål C120/78 Cassis de Dijon). Principen har kodifierats genom *förordning (EG) nr 764/2008*, i vilken det finns bestämmelser som medlemsstaterna ska följa när de fattar administrativa beslut som riktar sig till ekonomiska aktörer och som fattas på grundval av en teknisk regel och som innebär t.ex. förbud mot utsläppande på marknaden eller återkallande av produkten från marknaden (art 2.1). Med teknisk regel avses alla nationella bestämmelser som inte är föremål för harmonisering på gemenskapsnivå och som förbjuder saluföring av en produkt eller produkttyp på medlemsstatens territorium eller som det är obligatoriskt att följa när en produkt eller produkttyp saluförs på den medlemsstatens territorium och där det fastställs någon egenskap avseende kvalitetskrav, prestanda, säkerhet eller dimensioner, inbegripet krav på med avseende på bl.a. varubeteckning, terminologi, symboler, förpackning eller märkning. Det omfattar även krav som gäller för produkten i konsument- eller miljöskyddssyfte och som påverkar produktens livscykel efter utsläppande på marknaden såsom villkor för användning, återvinning, återanvändning eller omhändertagande (art 2.2).

Förordning (EG) nr 764/2008 uppställer vissa krav på förfarande och information till den ekonomiska aktören när en teknisk regel ska tillämpas. Med ekonomisk aktör i denna förordning avses tillverkaren, den person som har släppt ut produkten på marknaden eller som hos den behöriga myndigheten ansöker om att få släppa ut produkten på marknaden, tillverkarens representant, importören, annan yrkesmässigt verksam i leveranskedjan vars verksamhet kan påverka produktens egenskaper som är reglerade av tekniska regler eller annan yrkesmässigt verksamhet i leveranskedjan vars verksamhet inte påverkar någon egenskap hos produkten som omfattas av den tekniska regeln. Myndigheten ska dock i första hand vända sig mot tillverkaren eller den som släppt ut produkten på marknaden. Med utsläppande på marknaden avses tillhandahållande av en produkt för första gången på gemenskapsmarknaden.

I Sverige används begreppet marknadskontroll i en vidare bemärkelse än inom EU-rätten och omfattar all form av kontroll av att produkter på marknaden överensstämmer med gällande krav, d.v.s. oavsett kravens rättsliga form. I detta ingår även kontroll enligt rent nationella regler som genomför det allmänna produktsäkerhetsdirektivet (dir 2001/95 om allmän produktsäkerhet) samt kontroller på det icke harmoniserade området. Produktsäkerhetsdirektivet är ett ramdirektiv som ställer övergripande krav på att endast säkra varor får släppas ut på marknaden och innehåller även skyldigheter för myndigheter att bedriva marknadskontroll på ett effektivt och systematiskt sätt. Det uppställer även krav för näringsidkare att göra riskbedömningar och vidta åtgärder mot farliga produkter. Även distributörer ska inom ramen för sin verksamhet medverka till att produkter är säkra och att farliga produkter kan spåras.

Om en medlemsstat vidtar åtgärder mot en produkt som anses utgöra en allvarlig risk ska den omedelbart underrätta Kommissionen och de andra medlemsstaterna genom det internetbaserade informationssystemet Rapex (Rapid Exchange of Information System). Direktivet har i svensk rätt genomförts genom produktsäkerhetslagen (2004:451) och produktsäkerhetsförordningen (2004:469).

Synpunkter på förslaget

Förvaltningen konstaterar att miljö- och hälsoskyddsnämnden i egenskap av tillsynsmyndighet redan idag omfattas av regelverket rörande marknadskontroll. Nämnden bedriver således marknadskontroll inom ramen för sin tillsyn. Nämnden har en skyldighet att tillämpa gemen-

skapsbestämmelserna och omfattas även av krav på att lämna information till den samordnande myndigheten om det t.ex. vidtas åtgärder enligt förordning (EG) nr 764/2008. Förvaltningen är positiv till att gällande svenska bestämmelser koncentreras till en enda förordning eftersom det ökar tydligheten i regelverket. Det är vidare bra att det i svenska bestämmelser uttryckligen anges vilka myndigheter som bedriver marknads kontroll och som därmed utgör behöriga myndigheter enligt EU-bestämmelserna. Det ökar tydligheten men även rättsäkerheten eftersom EU-bestämmelserna ger den behöriga myndigheten rätt att vidta förhållandevis långtgående åtgärder mot den ekonomiska aktören. Det handlar t.ex. om rätt till dokumentation, tillträde till lokaler, tillgång till provexemplar av produkter, rätt att förstöra produkter samt rätt att besluta om förbud.

Den informationsplikt för kommunala marknads kontrollmyndigheter som införs genom förslaget till ny förordning är primärt en följd av krav i EU-förordningarna inom området. I den nu gällande förordning (2009:52) om kontaktpunkt och informationsförfaranden angående tillämpning av ömsesidigt erkännande av tekniska regler för produkter finns redan föreskrivet plikt för kommunala marknads kontrollmyndigheter att lämna information om åtgärder till den samordnande myndigheten.

Förvaltningen konstaterar att de föreslagna bestämmelserna som riktar sig mot kommunala marknads kontrollmyndigheter främst är av administrativ karaktär. Förvaltningen motsätter sig av princip ytterligare administrativa bördor som inte är absolut nödvändiga för att uppfylla gemenskapskraven och som nämnden inte har möjlighet att finansiera genom avgifter. Förslaget kan tillstyrkas under förutsättning att de nya bestämmelserna inte medför en ytterligare, omotiverad, administrativ börda för kommunerna än enligt nu gällande regelverk.